

Agency: Guide for Drafting up Contracts» developed by the International Chamber of Commerce.

Directive is not exactly providing the equality of contract's parties. As in part 4 art. 15 — if the parties agree on longer periods, the period of notice to be observed by the principal must not be shorter than that which is observed by the commercial agent. But it may be interpreted on the contrary. But some countries provided equality of contract's parties. Part 3, sect. 89 of German Commercial Code says that a contract entered into for a fixed term which is continued by both parties after expiration of such fixed term shall be deemed to have been extended for an indefinite period.

Art. 17 of Directive is about agent's right for compensation in the case of termination of relation with principal. This article provides for Member States right of choice between two alternatives. First is about granting of compensation for the agent's contribution to maintenance of principal's reputation. Other is about «compensation for damage» — for loss of agency (representation) relations.

So, first alternative means that the commercial agent shall be entitled to an indemnity if and to the extent that: he has brought for principal new customers or has significantly increased the volume of business with existing customers and the principal continues to derive substantial benefits from the business with such customers, and the payment of this indemnity is equitable having regard to all the circumstances and, in particular, the commission lost by the commercial agent on the business transacted with such customers. Member States may provide for such circumstances also to include the application or otherwise of a restraint of trade clause.

For last 10 years commercial agency agreements received the fixed legal regulation on the national level as well as on the international. However despite such progressive development some norms of the international documents should be specified and more unified. It is necessary for maintenance of identical conditions of termination of the commercial agency agreement concluded between the foreign parties.

Ковач В.П.

Національний університет «Одеська юридична академія»

ІНСТИТУТ МІЖНАРОДНОГО УСИНОВЛЕННЯ В МІЖНАРОДНОМУ ПРИВАТНОМУ ПРАВІ

Питання виникнення та становлення інституту міжнародного усиновлення в Україні має досить важливе значення. Усиновлення міцно увійшло до життя нашого суспільства і є, в певному значенні, мірилом гуманності будь-якого суспільства і держави. Особливий інтерес викликає усиновлення українських дітей іноземними громадянами. Якщо у середині 40-х рр. XX ст.

мали місце лише одиничні випадки такого усиновлення, то до кінця 1980-х рр. подібне усиновлення стало в більшості країн світу звичайною практикою. У цей період починає широко застосовуватися термін «міжнародне усиновлення», що об'єднує поняття, яке раніше вживалися окремо, «усиновлення дітей-іноземців» і «усиновлення дітей іноземцями».

В сучасній правовій літературі існує значна кількість пропозицій щодо визначення поняття «міжнародне усиновлення», передусім у працях Л.П. Ануфрієвої, В.Г. Храбскова, І.К. Городецької, В.А. Рясенцева, Г.К. Матвеева та інших вчених.

Міжнародно-правова практика України в цій сфері співробітництва держав не вивчалась, тому існує велике коло питань, які потребують термінового вирішення, пов'язаних зі зміною соціально-економічного положення в країні, зростанням числа дітей-сиріт і дітей, що залишилися без піклування батьків. Виходячи з цього необхідно розглянути проблеми, зокрема пов'язані з міжнародним усиновленням.

Міжнародне усиновлення в сучасному світі стало явищем дуже поширеним, особливо після другої світової війни, коли усиновлення стало інтернаціональним процесом. До цього часу національним законодавством інститут міжнародного усиновлення відомим не був, а для його регламентації застосовувалися норми внутрішнього усиновлення.

Другим етапом хвилі міжнародного усиновлення стало закінчення війни у Північній Кореї, коли традиційно багатодітна країна була вимушена певним чином розмістити дітей-сиріт, що залишилися без батьківської опіки після військових дій.

Наступним етапом усиновлення стали 60-і роки XX ст., із залученням до усиновлення дітей з країн, що позбулися колоніальної залежності. На кінець 80-х років у всьому світі щорічно мали місце близько 20 тис. таких усиновлень.

Для вирішення питань міжнародного усиновлення на рівні національного й міжнародного права приймається широке коло нормативних актів, які присвячені колізійному і матеріальному регулюванню.

У внутрішньому праві багатьох країн норми, присвячені вирішенню питань міжнародного усиновлення, встановлюють прив'язки до особистого закону (громадянства, місця проживання тощо) усиновителя з поєднанням із законом усиновлюваного або третіх осіб, від яких залежить надання згоди на усиновлення, та інколи *lex fori*. Це законодавства Грузії, Німеччини, Австрії, Угорщини, Греції, Іспанії, Італії, Ліхтенштейну, Румунії, Тунісу, Швейцарії, Естонії, Японії. Такі країни, як Португалія і Швейцарія, не дозволяють усиновлення, якщо воно не передбачено законом усиновлення.

У внутрішньому праві України усиновлення регламентується статтями 282—287 Сімейного кодексу, розділом IV главою 5 Цивільно-процесуального кодексу, ст. 31 Консульського статуту, Постановою Кабінету Міністрів України від 28 серпня 2003 р. № 1377, якою затверджено Порядок ведення обліку дітей, які можуть бути усиновлені, осіб, які бажають усиновити ди-

тину, та здійснення нагляду за дотриманням прав дітей після усиновлення, і Наказом Міністерства охорони здоров'я від 4 січня 1997 р. № 2, що затвердив Перелік захворювань, які дають право на усиновлення хворих дітей без дотримання строків їх перебування на обліку в Центрі по усиновленню дітей при Міністерстві освіти України. З метою колізійного регулювання Сімейний кодекс застосовує прив'язку до права України.

Питанням усиновлення присвячені також норми двосторонніх договорів про правову допомогу між Україною і низкою держав (двосторонні договори з Грузією, Естонією, Литвою, Польщею, Албанією, Алжиром, КНДР). Відповідно до цих договорів, усиновлення регулюється законом громадянства усиновителя, інколи — законом країни його постійного проживання і правом країни громадянства дитини. Конвенція СНД «Про правову допомогу та правові відносини у цивільних, сімейних і кримінальних справах» 1993 р. встановлює прив'язку до закону громадянства усиновителя, а також до закону громадянства дитини. Регулюванню міжнародного усиновлення присвячені норми Декларації про соціальні й правові принципи, що стосуються усиновлення дітей на міжнародному рівні, яка затверджена резолюцією Генеральної Асамблеї ООН 3 грудня 1986 р., Конвенції про права дитини, прийнятої у Нью-Йорку 20 листопада 1989 р., Гаазької конвенції про захист дітей і співробітництво у відношенні іноземного усиновлення від 29 травня 1993 р., Кодексу Бустаманте 1929 р., Конвенції Монтевідео 1940 р., Міжамериканської конвенції про колізії усиновлення неповнолітніх від 24 травня 1984 р., Скандинавської Конвенції 1931 р., Європейської конвенції по усиновленню дітей від 24 квітня 1967 р. і т. ін.

Основною ідеєю інституту усиновлення є турбота про дітей та створення відповідних сімейних умов виховання. Саме тут усиновлена дитина отримує сім'ю, родину, оскільки законодавство зорієнтоване на так зване «повне» усиновлення.

Досліджуючи правові аспекти проблем усиновлення дітей варто виходити з того, що правове регулювання усиновлення дітей відображає політику держави у сфері зміцнення становища дитини-сироти, сім'ї, захисту їх інтересів та підвищення відповідальності за виховання дітей.

Якщо права та обов'язки усиновителів практично тотожні батьківським, то фактичні відносини, що виникають у процесі усиновлення, не завжди нагадують батьківські. У тих випадках, коли дитина вважає усиновителів своїми батьками, їх відносини нічим не відрізняються від родинних. Якщо ж дитина знає про те, що усиновителі не її батьки, фактичні відносини між ними можуть бути дещо іншими. На мою думку, законодавство повинно, шляхом збереження таємниці усиновлення, забезпечити там, де це можливо, всіх ознак кровноспорідненої сім'ї, а там, де відсутність родинного зв'язку очевидна, законодавство не повинно штучно моделювати відносини усиновлення за зразком кровної сім'ї.